

Alles wat de Harlingse schilder Jelle Zijlstra aanraakt, verandert in hout.

ARJAN VAN DER LINDE BEELD SJAAK VERBOOM

Imitatiehout is niet nep

'Ik heb het idee dat sommige mensen een imitatie eigenlijk nog meer waarderen dan het echte werk.'

Is dit echt of nephout? De imposante voordeur van de Harlingse woning oogt als hout, maar je weet het nooit. Want hier woont Jelle Zijlstra, prijswinnend schilder van imitatiehout en imitatiemarmer.

De deur blijkt van echt merantihout gemaakt te zijn, maar het paneel ernaast niet. Verschil er niet te zien. Ook in de gang is Zijlstra flink bezig geweest met zijn kwast: zowel de muur tegenover de kapstok als de trap heeft een marmere texture. Zelfs in de kleine toilet-ruimte op de eerste verdieping heeft Zijlstra een marmerschildering aangebracht.

'Al vanaf mijn derde levensjaar ben ik bezig met schilderen en tekenen', zegt de 59-jarige schilder. De keuze om naar de lagere technische school (Its) en daarna naar de middelbare schoolerschool te gaan, was snel gemaakt. 'Op die school kwam ik voor het eerst in aanraking met 'houtimitatie': het op zo'n manier beschilderen van een oppervlak dat het van een bepaalde houtsoort gemaakt lijkt te zijn.'

Dat kwam jaren later goed van pas toen Zijlstra bij een schildersbedrijf werkte. Hij kreeg de op-

dracht de paneeldeuren van een keukenkast zo te beschilderen dat ze van eikenhout leken te zijn. 'Ik ben me gaan verdiepen in dat wereldje', vertelt Zijlstra. 'Midden jaren tachtig sloot ik me aan bij de Studieclub Schilders Friesland. Daar gaf een oude leermeester een langlopende cursus marmer- en houtimitatie. Die ging ik volgen, en voor ik het wist was ik zelf cursusleider. Nu geef ik al twintig jaar les.'

voel maar

Imitaties maken is meer dan zo realistisch mogelijk schilderen. 'Hout heeft een ruwe structuur en marmer heeft een bepaalde gelagtheid, alsof je door het oppervlak heen kunt kijken. Die elementen laat ik terugkomen in mijn werk. Hier, voel maar', zegt hij, wijzend op een donkerbruine marmerschildering. Het oppervlak voelt glad en koud aan, net als glas of gepolijst steen. 'Dat doe ik door meerdere lagen olie en bier of melk en azijn op het schilderij te smeren. Daar komt ook de glans vandaan. En die witte plekken in het marmer heb ik gemaakt door met een prop oude kranten in de natte verf laag te deppen.'

Het naschilderen van hout en marmer heeft een lange geschiedenis. 'Al voor het jaar nul maakten de Grieken en Romeinen gebruik van

marmerimitatie. Marmer was vanwege het gewicht en de kostbaarheid niet bij alle constructies geschikt als bouw materiaal. Dan tekenden schilders of stukadoors met Oost-Indische inkt strepen in een pas gestuukte muur om die typische marmersstructuur erin te krijgen.'

In de zeventiende eeuw raakte de houtimitatie in zwang. 'Eikenhout was populair, maar daarvoor ook duur', zegt Jelle. 'Imitatie was een manier om zo'n luxeproduct in huis te krijgen zonder het volle pond te betalen.'

Veel klanten die bij Zijlstra uitkomen, hebben dezelfde reden om een imitatie te willen. Verder doet hij veel restauratiewerk van nephouten onderdelen in het interieur van klassieke auto's. 'Ik heb het idee dat sommige mensen een imitatie eigenlijk nog meer waarderen dan het echte werk. Dat een ambachtsman elk lijntje en vlekje heeft gemaakt, vinden veel mensen toch wat hebben. Wat dat betreft zou ik imitatieschilderijen dan ook niet nep noemen, maar eerder een toegepaste kunstvorm.'

Zijlstra is een meester in zijn vak en won verschillende prijzen. Hij is het meest trots op de door hem gewonnen vakwedstrijden. 'Die vakwedstrijden zijn de Olympische Spelen van de schilderswereld. Erkenning van je collega's is prachtig.'

Het grootste deel van Zijlstra's werken ligt opgeslagen in zijn atelier op de bovenverdieping

van het huis. Kwasten en ezels liggen kriskras door de ruimte. Het tafelblad is stoffig. 'Ik ben dit jaar ernstig ziek geworden. Ik kan niet meer zo veel schilderen.'

Daarom wordt de benedenverdieping helemaal aangepast. Zijlstra verwacht dat hij binnenkort niet meer kan traplopen, dus moet hij alles beneden kunnen doen. Het wordt ook moeilijker om de zware schildersarbeid nog goed uit te voeren.

de toekomst

Hij zit intussen niet stil. 'Ik ben wedstrijdcommissaris en jurylid bij de vakwedstrijden waar ik vroeger zelf aan heb meegedaan.'

Hij heeft een nieuwe manier gevonden om zijn artistieke ei kwijt te kunnen: fotografie. Tegenover de bank waar Zijlstra zit, hangt een zelfgemaakte foto van een groep boten in de Harlinger haven.

Terwijl het buiten donker begint te worden, vertelt Zijlstra verder over de verschillende vakgroepen in het land. 'Er zijn misschien vijftig mensen die op een hoog niveau met hout- en marmerimitatie bezig zijn.' De toekomst van het vak ziet hij rooskleurig in. 'Zolang er cultureel erfgoed is, zullen er imitatieschilders nodig zijn om dat te restaureren.' ♦